

A vörös nyelvű párduc

DARVAK

Kis Samu szájában pipacsbimbóval fekszik a csikósok szálláshelyén, a szélfogó hűvösében. A vörös nyelvű párducot nézegeti. Dédelgeti, mint egy kisbabát. Legszívesebben bepelenkázna és bölcsődalt dúdolna neki.

Milyen szép alkalmatosság.

Épp csak nem gőgicsél.

Nagyon boldog lehetett a gazdája.

Egy bögölylégy csípné a homlokát a kalapja karimája alatt, Samu a szemére pöcköli a tökfedőt, a pimasz légy erre a pelyhes tarkója alatt belemar a nyakába. A fene enne meg a szemtelen férgét, mért nem hagyja egy kicsit pihenni, nyugodni. De annyiból meg jó is, hogy nem hagyja, mert akkor meg a gondolatai óbégatnak mindenfelől. Azoknak még nehezebb utánuk futni, elcsípni őket és lakatot tenni a szájukra. Egy léggel csak könnyebb elbánni, mint ezer örvénylő gondolattal.

Jönnek reggel.

Jönnek délben.

Jönnek este.

Elárasztják, mint tavaszoként a Tisza a rónaságot. És nem marad utánuk semmi, csak a temérdek cuppogós, bűdös sár, amelyet még a golyák is elkerülnek. Meghábtorodott tán az elméje? Akkor is erősebb lesz, mint a gondolatai. Nem adja magát könnyen. Még csak az kellene. Majd pont ő, aki még a vasból is kiverelkedte magát. Nem, nem, nem. Neki nincs már veszítenivalója.

Azt fundálja épp, hogyan cserkészhetné be a darvakat. Mert ha megvannak a darvak, megvan az indulás is.

Hogy hova?

Hát a messzi Bánságba.

Darvakat kell vinnie a Bánnénak.

Mégpedig nyolc darabot.

Négy párat.

Csak előtte még el kell kapdosnia őket.

Az már biztos, hogy nem úgy, ahogy a csikósok teszik, hogy kifigyelik a vedlő madarakat, aztán uccu, lóháton utánuk erednek, s karikás ostorral levágják őket. Nincs abban semmi köszönet, meg semmi emberi méltóság. Mert a darvak ilyenkor nem tudnak repülni. Nincs esélyük a menekülésre. Márpedig ő szeretné megadni nekik az alkalmat a szökésre. A szökés minden teremtet léleknek jár.

Titokban és csellel fogja becserkészni őket, egy hajszáluk sem görbülhet, egyetlen tolluk sem hiányozhat, ez volt a parancs. Mert mégiscsak a Bánnénak lesz, akinek a király utáni leghatalmasabb ember a férje. Ni, épp most jön errefelé két daru, látja a lécek repedései közül. Egyszerre lépnek, mint a katonák a dísz-

században. Minden mozdulatuk méltóságteljes. Könnyedén, mutatósan, kimért léptekkel közelednek.

Na de mit csinálnak ezek a bolond madarak?

A szárnyaikat ide-oda nyitogatják, mókáznak, hajladoznak.

Mintha táncolnának.

Nahát, ezek tényleg táncolnak.

Fejükön fekete bársonyos búb fénylik, koronájuk feketével tarkított aranyzárga.

A puszta fenségei.

Éljen a király és a királyné.

Samu a puskájára nézett. Arra gondolt, hogy egy laza mozdulat, és övé lehetne mind a két madár. Lenne darutolla. Aztán a húsáért is jó pénzt adnának. De mégsem volt ereje meghúzni a ravaszt, mert a madarak táncának látványa rabul ejtette érzékeit, háromszor-négyszer hangtalanul felcsuklott, és lélegzetviesszafojtva bámult át a résen.

Milyen jó lehet táncolni valakivel.

Milyen jó volt.

Milyen jó lenne.

Aztán megint hatalmába kerítette egy őrült gondolat: ő legyen ura és parancsolója e két szerelmes vadnak, és kénye-kedve szerint rendelkezzen velük. Csakis ő. Ha úgy tartja kedve, vessen véget a magakellető enyelgésüknek. Ha meg amúgy, hagyja őket életben. Samu az utóbbi mellett döntött. Megvárta, amíg a két madár jól kitáncikálja magát, és jó nagy előnyt adva nekik, követte őket a hálótanyájukig. A daru nem egy félnék állat. Inkább a legnagyobb mértékben óvatos, férfi legyen a talpán, aki túl tud járni az eszén. A darucsapat rendszerint öröket állít, ezeknek az öröknek kötelességük valamennyi darura vigyázni. A háborgatott csapat kémeiket és hírszerzőket küld előre, mielőtt azt a helyet ismét felkeresné, ahol egyszer már megzavarták. Samu viszont még a darvaknál is elővigyázatosabb volt. Vagy csak a női érzékenységének köszönhetően rafinált, fortélyos találékonyaságát? Épp először csapták már be fondorlatos cselekkkel ahhoz, hogy kitanulja a fineszesség csínját-bínját.

Ki is tanulta.

Le is vizsgázott belőle.

Kitűnő eredménnyel.

Egy hétre rá már a bakon ült, és a lovak közé csapott. A szekérderékban nagy faragott faketrecekben nyolc koronás daru bóbiskolt. A fogság elfárasztotta őket, s egyikőjükről sem jutott volna eszébe senkinek az a délceg, arisztokratikus madár, mely számos nemesi címerben egy lábon szobroz. Egy lábon áll, de csakis azért, hogy a másikban ujjai között követ vagy göröngyöt tarthasson, mely elalvás esetén leesik a földre, zajt csinál és fölriasztja a pihenő csapatot. Samu felgyűrt fehér inge alatt a karján mély hasításnyom emlékeztetett a darufogás egyáltalán nem veszélytelen perceire, melyekről napokon át tudna mesélni. Egyszer talán majd fog is, de nem most. Most sötét gondolatok, félelmek, levertség bódítja tagjait, lehorgasztott fejjel bóbiskol. Végre feltűnik a hármal halom, mely olyan, mint egy elföldelt sárkánykígyó fel-felbukkanó tollas háta.

Az emelkedőket sűrű növésű fák borították, és méregzölden szurkáltak bele a halványkék légbe. A középű halom fái közül homokszínű omladék mutatta magát,

oszlopaiból ítélve valamikor templom lehetett. Varjak tanyáztak a fákon, s amikor meglátták a szekeret, vad káromlásba kezdtek. A darvaknak sem kellett egyéb, krúgatással válaszoltak, aztán, mintha dorombolnának, kissé megnyugodtak. De csak azért, hogy erőt gyűjtsenek ahhoz a visításhoz, ami ezután következett. Ha valaki messziről hallotta volna e földöntúli rikoltozást, holtbiztos, azt hiszi, hogy kisgyermeket nyúz valaki. Ám szerencsére nem hallotta senki, csak a tippanos, perjés róna, amelyből a forró nyarak és a cudar telek előbb a szánakozást, majd a könnyөрületet, végül pedig az irgalmat is kiirtották.

Idegen a láthatáron.

Vajon hova viszi azokat a darvakat?

Biztos valami gazdag vadász lakomájára.

Darupecsenye lesz belőle, he-he-he, úgy kell nekik.

Jó öreg daruhús, azt mondják, az ehetetlenül rágós, he-he.

A legjobb falat akadjon a torkukra, he.

Nem a húsára voltak éhesek Michánék, egyáltalán nem. Azt könnyűszerrel szerzhettek volna bármikor bárkitől. Nekik a darvak tojása kellett. Szegény Bánné már évek óta semmi másban nem lelte örömét, csak a páváskodásban. A világ összes arany- és gyémántkincsét magára aggatta, nem volt az a selyemfonállal kivarrt, gyöngyökkel ékített ruha, amely iránt ne érzett volna olthatatlan vágyat. Napjában egyszer-kétszer lesétált a sebes folyású Tisza-partra, kiöntötte lelkét a folyónak.

Hát még a korcs kutyának is van kölyke, csak nekem nincs.

Hát még a rút békának is volt ebihalacskája, csak nekem nem volt.

Hát még a parti fecskének is lesz fiókája, csak nekem nem lesz.

Könnye sokágú patakokban folyt kétoldalt szépséges orcáján, nem győzte törülgetni csipkés szélű zsebkendőjével. Aztán ha kisírta magát, méltóságteljes tartást vett fel, és visszaindult a várkastélyba. Gyorsított léptein, mert megüzenték neki, hogy várja valaki. Egy szegény koldusasszony hajlong, alamizsnáért rimáncodik. Hát ezért küldtetek értem, fakad ki a Bánné, hát ezért zavartatok meg áldott nyugalmam. De már nincs mit tenni, csak kell valamit mondania és adnia az asszonynak. Ráadásul a hátibatyujában két poronty evickélődik. Két egyforma fejecske, egy arcocska és annak az arcocskának a szakasztott mása. Ikrek. Egyszerre születtek.

Hogy lehet egy hassal két gyereked? – faggatózik a Bánné.

Te tisztátalan lélek, pusztulj a közelemből, szennyes leheleted itt ne szaporodjék.

De méltóságos Bánné, Isten az atyám, hogy egy az apja mindkettőnek.

Takarodj, ne is lássalak, hozzám ne érj, ne piszkolj be a bűnőddel.

A koldusasszony mentében visszaszól, nem két, hanem hét gyermek virágoz-zék a méhedből esztendőre ilyenkorra.

Hazajön a Bán nagy díszes kísérettel, kérdi a Bánnét, olyan szomorú az orcája, csak nem történt véle valami. Elmeséli az asszony esetét a koldusasszonnyal, sajnálja már nagyon könyörtelenségét, és az ura lábához borul kegyelemért. Soha kegyelmed engemet tiszta életet élő asszonynak ne tartson, ha egyszerre két gyermekem születne. A Bán megmosolyogja, ugyanakkor kíméletesen megfeddi: azt a szegény, beteg koldusasszonyt mégiscsak kár volt elengednie alamizsna nélkül.

Nagy a tolongás a várkastély udvarán, egy szép arcú kocsis meghozta a bíbices pusztáról a darvakat. A kastély népe körbeállja a szekeret, ámulnak-bámulnak, ilyen pompás, mesébe illő, álomszép madarat nem láttak még soha.

Törzse erős, nyaka középhosszú, feje nagy; csőre közepes hosszú, orrlukai ferdén állanak. Lábai, ujjai jó hosszúak, karmai erősek. Szárnya le van kerekítve. Farka csapott végű. Tollazata dús. Homlokán és feje elején bársonyos tollbúb. A tarkótollak tőtől kezdve meg vannak csavarodva, és sugarasan, szerteállóan sörtések. A nyak és begy tollai meghosszabbodottak, a szárnyfedők egy része pedig foszlott. Torka és dudorodott pofája csupasz. Bársonyos búbja fekete, koronája feketével tarkított aranyárga. Szeme fehér, pofája fehér, felső csücske világos hűszínű, fityegője élénk vérpiros. Csőre fekete.

Amilyen óvatosan kerüli az embert a szabadban, éppoly bensőségesen ragaszkodik hozzá, ha társaságába kerül. A legokosabb papagájok kivételével nincs olyan madár, amely az ember minden magatartását annyira fel tudná fogni és meg tudná érteni, mint a daru. Gazdája háza tájékán, házában könnyebben megszokik, mint bármely más madár. Csodálatos érzéke van a rend iránt. Nem tűr civakodást. Meglássza, jobb házőrző lesz, mint a kutya.

De a Bánnét mindezek nem érdeklik, szegény bolond kocsis csak hadd sorolja. Biztos betanították neki. A Bánnénak a daru tojása kell, mely meghozza majd a várva várt foganását.

Napi két tojás legalább.

Több lehet, kevesebb nem.

És negyven napra rá meg fog történni a csoda.

Mint a korcs kutyával, rút békával és parti fecskével?

Igen, éppen úgy.

De ezt még senki sem tudja.

Istenem, bocsáss meg nekem, hogy könyörtelen voltam a koldusasszonyhoz, ne sújtson rám haragod. Mit akarsz, hogy cselekedjem?

Tartsd itt ezt a szegény árva kocsist, adj helyet neki a kastélyodban, nincs hova mennie.

Samu helyet kapott a kastélyban. Nem volt más dolga, mint a darvak felügyelete, ellátása, és a legfontosabb, hogy a Bánné asztalára tegye a napi két darutojást. Igen ám, de a madarak nem óhajtottak tojni egyetlen tojást sem.

Ide figyelj, te éhenkórász legény, ha nem veszed rá őket a tojásra, a Tisza mélyén találod magad, őriöngött a Bánné. Hej, búslakodott Samu, mihez fogjon, mit tegyen, hogy ne maradjon szégyenben, s ne legyen a vizák martaléka. Gondolt egy nagyot, és a vörös nyelvű báránykát betette a darvak fészkébe. Kis bárányka, te szépséges, te áldott, imádkozott hozzá, add, hogy ez a daru holnaptól tojjon. Másnap reggelre két szép darutojás fehérlett a fészekben, szalad Samu a Bánnéhoz, újságolja a jó hírt. Szerencséd, hogy megtojattad őket, így a Bánné, különben holnaptól már nem láthatnád Isten szép napját. Szintugyanakkor köszönetét fejezte ki Samunak, és meghosszabbította létét a kastélyban. Tojták a darvak szorgalmasan a tojásokat, ripsz-ropsz eltelt a negyven nap. Kilenc hónap múlva pedig az egyik tojássárga színű alkonyatkor anyai fájdalmai lettek a Bánnénak.

Istenem, meghalok, nem bírom tovább. Szakítsatok inkább széjjel. Tépjetek szét.

Még egy kicsit, asszonyom, már látszik a feje. Na, már kinn is van.
De nicsak, egy újabb fejecske. És még egy. És még négy.
Hét kisfiú. Nem kevesebb, nem több, éppen hét. Szégyenpír lepte el a Bánné halvány orcáját, mert eszébe jutott a koldusasszony.

Mit szól majd a világ?

Mit szól majd a nagy Bán?

Becstelennek fogják tartani. Tán még ki is átkozzák a kastélyból.

Mehet koldusbotra a koldusasszony után.

Küldjétek Samu kocsisért, de hamarjában.

Miféle darvakat hoztál te ide nekem? Miféle tojásokat? Hallod? Ha nem akarsz, hogy a Tisza mélyén találd magad, keríts egy rocskát, és hajnalban tüntesd el a hatot.

A hat kis magzatka néma csendben feküdt az ágyban a Bánné mellett, nekik nem szabadott sírni, ők nem mertek még pityeregni sem. Csak egy bömbölt nagy hanggal, egyetlen egy, amelyik legelőször született.

Ide figyelj, te kocsislegény, mondok én neked valamit. Tedd a rocskát egy fott kosárba, és fektesd rá a rohanó Tisza habjaira. Hátha megtalálja őket valaki, és magához veszi. És most vidd őket, mert megszakad a szívem.

Samu elindult a Tisza felé, s ahogy szedi a lábát, hát ott terem előtte Michán, hadból jött éppen.

Mit viszel, te legény, a hátadon?

Kutyakölyköket.

S ebben a pillanatban felsírt egy, aztán még egy és mind a hat. Oly keservesen ríttak, hogy Samu szeméből is megeredtek a könnyek, s töviről hegyire elbeszélte a Bánné súlyos, nagy titkát. A Bán elvezette őket egy titkos tanyára, hat dajkát rendelt a fiai mellé, és Samura bízván a házat, felugrott a lovára. Tizenhat esztendő futott el úgy, mintha csupán pár nap lett volna, a fiúcskák daliákká serdültek. A Bán győzelemből térvén haza, nagy ünnepséget rendezett, melyre maga a király is hivatalos volt. Egy Ákos nevű lantos érkezett az udvarba, s hősi dalokat énekelt a vendégek nagy meglepedésére. Aztán egy furcsa dalba kezdett, elnémultak a szájak, kézbe ragadtak a poharak. Egy nőről szólt a rege, egy kegyetlen nőről, aki szüle hét kisgyermeket. Hatot belevettetett a Tisza árájába, de egy szegény kocsis felnevelte őket.

Ne tovább, fiam, ugrott hozzá a Bánné, és körbecsókolta, ölelte az ifjút. A Bán felemelte síró feleségét, azután elküldött Samuért és az öt testvérért. Nagy családi ünneppé változott a győzelmi lakoma, templomot építtetett a Bán, ahol ezen a napon azóta minden évben búcsút tartanak. A király pedig földeket adott Michán hét fiának, ahol azok síki városokat alapítottak.

De hol van Samu kocsis?

Jöjjön elébünk, de rögvést.

Egy kontyos asszony állt meg az ajtóban, kezében rocška.

Te meg mi járatban vagy, asszony? Tán megbolondultál, hogy egy ilyen nagy ünnepre rocskával jössz?

Samu színt vallott, elmesélte kényszerű férfiúságát, s azt, hogyan szökött meg az áristomból, hogy állt be kocsisnak tulajdon férjéhez. Nem maradt szem szárazon, sírt a király, sírt a pohárnok, sírt a szakács, sírt mindenki. Majd csend támadt,

síri csend, és Samu szólani óhajtott újra. Kivett a rocskából egy csomagot, feltartotta, és így kezdte a beszédet:

Ezt a kis szobrot sok évvel ezelőtt találtam a nagy pannon síkság kellős közepén egy taréjos búzamezőben. Ilyen szépet én se azelőtt, se azóta nem láttam. Nem tudok szép szavakat cifrán szövögetni, én egyszerű pusztai asszony vagyok, de állítom, varázsereje van ennek a szobornak. Sőt, azt is merem mondani, hogy ez a hét jóvágású legény nem lenne most itt e szobor nélkül. Édesanyjuk helyett anyjuk voltam, szerettem, féltettem, vigyáztam őket. Én holnap útra kelek, hazamegyek a zombékos pusztámra, hiába tartóztatnátok, nem maradhatok. Honvágyam van. Honvágyam volt minden év minden egyes napjának minden egyes órájában. Szeretem a pusztát, szeretem a füvek illatát, a szél füttyülését, a bíbic hangját, a darvak csattogását. De ezt a szobrocskát itt hagynám magam helyett, szeretném ajándékba adni a hat közül egynek. Legyen azé ez a szobor, amelyikőjük megtalálja, mit ábrázol.

Egy kutyát?

Nem.

Egy kecskét?

Nem.

Egy lovat?

Nem.

Egy sirályt?

Nem.

Egy sólymot?

Nem.

Egy párducot?

Nem.

Megálljatok, mondta a király. Magához intette Samut, hisz miért is lett volna király, ha nem tudta volna, hogy az ilyen váratlan helyzeteken hogyan legyen úrrá. Büszkén fölállt, kinyújtotta kezét a csomag felé. Azé lesz, mondta uralkodói méltósággal, és bontogatni kezdte a csomagot, azé lesz, akinek a válaszához legjobban hasonlít, ami benne van.

Párduc, párduc, párduc, harsogta a vendégsereg, vörös nyelvű párduc.

Hogy micsoda? Nem párduc az, hanem macska.

De bizony párduc volt, világos sárgásbarna, fekete pettyekkel, a pettyek a feje felé egyre kisebbedtek. A legszebb az égszínkék, szív alakú szeme volt, mely valósággal megbabonázta az embereket, nem beszélve málnapiros nyelvéről és szépen formált orráról.

István, a tiéd a juss, mondta a Bán, legyél oly tetterős és fáradhatatlan, mint a párduc.

A császár udvarába egy pannon fiatalember érkezik, nemes ifjú, udvarias, okos, ügyes. Egy baj van csak vele, nem nagyon beszél idegen nyelveket. Még szerencse, hogy németül valamennyire megérteti magát, de ha idegen nyelven kell megszólalnia, olyan pofát vág, mint aki citromba harapott. Becsületére legyen mondva, a deákot is ismeri, elboldogul vele úgy-ahogy. Hiába kérlelik, vegyen nyelvórákat,

mindig sikerül valami kibúvót találnia, és még a legalantasabb munkákat is elvállalja, csak rendszeresen tanulnia ne kelljen. Kicsit lustának tűnik. Gyermekkorában sok testi fenyítésben volt része, az apja gondoskodott róla, hogy a fia megkapja a kívánatos pofonporciókat, melyek az emberré neveléshez elengedhetetlenül fontosak. Most éppen a császár testi szükségletei körül segédkezik. Ezt ő maga önként vállalta a nyelvóra helyett. A császár nagyokat nyög, és közben faggatja az ifjút a hazájáról, az állítólagos kis paradicsomkertről.

Tényleg olyan hétpróbás ravasz emberek élnek ott?

Ha felséged mondja, akkor igen, de a rókák ravaszabbak.

És tényleg olyan sok ott, a hegyekben az arany meg a só?

Hát, több terem, mint amennyi a pecsenyébe kell, felség.

És ettél-e már darupecsenyét, azt mondják isteni.

Ettem, nem is egyszer, de én jobban szeretem a földi dolgokat.

És mondd, voltál-e már látogatóban a némberek házában?

Még nem, felség, nem küldtek még nekem onnan meghívót egyszer sem.

De furcsán kanyarítod a szavakat, táncolni tudsz-e?

Csak akkor, felség, ha a két lábam nincs haragban egymással.

Inkább imádkozol?

Minden nap többször is, felség.

És mondd, hallottál-e már a lutheri tanokról?

Nem, felség, a lovaglás jobban érdekel.

Az jó, abban nincs semmi ceremónia, mert tudd, én ki nem állhatom a hajcihőket. És különben se felségezz itt nekem, nem látod, hogy a szükségemet végzem.

Érzem, felség.

Ide figyelj, csak akkor leszel jó kálvinista, ha először hedonista vagy. Nagyon sokan fordítva csinálják, hát csinálja mindenki úgy, ahogy jólesik neki. Én akkor is utálom a ceremóniás hitet. Nem üldözök senkit, mindenki abban hisz és úgy, ahogy neki jólesik, de mondd csak, mi is a neved?

István.

István. Megparancsolom, hogy menj el a némberek házába, kóstold meg a legédesebb falatokat, aztán ha meguntad őket, vedd elő a *Bibliádat*. Ez császári parancsom. Megértetted?

Úgy lesz, ahogy parancsolja felséged.

István másnap császári parancsra ellátogatott a némberek házába. Indulás előtt rátévedt a szeme a vörös nyelvű párdúcra. Eszébe jutottak a gyermekkori játékok, a vesszőből készített paripa, a fakard, a tegezes kézj. Vajon mi lett azokkal a játékokkal? Ki játszik most velük? Ahogy közeledett a némberekhez, egyik sarkon egy játékkáros bécsi tükrös játékot kínált. István megállt, felvett egy tükröt és belenézett. A játék homorú és domború lapjai eltorzították arcát. Gondolta, vesz egy tükröt, hazaviszi, jó lesz mókázni vele. Már-már ott volt a keresett háznál, amikor félelem szállta meg, mi van, ha ez lesz az utolsó napja. Az ilyen helyeken, hallotta már sok férfitól, még halálos betegséget is elkaphat az ember. Ő viszont élni szeretne, élni és valami nagy dolgot létrehozni. Nem tudta volna megfogalmazni, mi is az a nagy tett, amit tűzön-vízen át meg fog cselekedni. Neki semmi köze a többi csá-

szár körül sertepertelő testőrzőhöz. Neki küldetése van. Nem véletlenül kapta ő a vörös nyelvű párducot.

Amikor belépett a házba, egy idősödő dáma fogadta, kikérdezte töviről hegyire, belekarolt és egy hosszú folyosó legeslegvégére kísérte. Finom volt az asszony érintése, őt még ilyen lágyan nem tapintotta meg senki. Mintha nem is lett volna súlya az asszony kezének, mintha nem is lett volna a testének súlya. Egy vörös selyemfüggönnyel elválasztott kamraszerű helyiségbe vezette, illedelmesen elköszönt, sok szerencsét kívánt, és magára hagyta. Istvánnak az az érzése támadt, hogy oroszlánketreche került, és a félhomályból bármely pillanatban előugorhat egy kiéhezett fenevad. Úgy döntött, meg sem moccan, abból nem lehet túl nagy baj.

Ahogy teltek a másodpercek, kezdtek előábrázolódni a tárgyak körvonalai, egy magas karosszék, egy szekrény, egy ágy. Az ágyon megmozdult valami, István hátralépett kettőt, és belekapaszkodott a selyemfüggönybe. Egy életem, egy halálom, gondolta, meg nem futamodom, nem hozok szégyent sokat szenvedett hazámra, támadj, bestia.

És a bestia támadott. De nem úgy, ahogy István képzelte, Bécsben már ekkor is teljesen más volt a módi. Feltérdelt az ágyban, hosszú, vékony karját a jókötésű fiú felé nyújtotta, és csak ennyit mondott: gyere. István nagyot nyelt, mert erre végképp nem számított, hogy a némberek házában édes anyanyelvén szólítják meg. Ugyanakkor fellelkesegett a magyar szó hallatán, nekibátorodott és elindult a lány felé. Amikor az ágy széle megálljt parancsolt lábának, akkor vette észre, hogy a lány anyaszült meztelen.

Sárga Gillike vagyok, de szólíts nyugodtan Kócosnak.

Hogy kerültél ide?

Tudod, apám marhahajcsár volt, anyámat egy ilyen házban ismerte meg, mint ez. Egymásba szerettek első látásra, anyám követte őt a pannon pusztába, és a szerelemtől hajtva megtanulta a magyar nyelvet. Én is ott születtem a zeleméri határban, egy hármás palom mellett, de anyámnak egy idő után elege lett apámból, aki állandóan csak pipázott, ivott és káromkodott. Állítólag itt Bécsben gyöngéden viselkedett vele, a pusztán meg kijött belőle a bárdolatlan tuskó. Anyám titokban visszaszökött Bécsbe, engem árvaházba adott, aztán nyoma veszett.

Szomorú történet.

Dehogy szomorú, szomorú az, amit annak hiszel.

Azzal a párnája alól elővett egy madártollat, s megbirizgálta vele a fiú füle alatt a nyakát.

Ez mi?

Darutoll. Még anyám hozta magával, apámtól kapta, amikor megismerkedtek. Nekem ez a darutoll a mindenem. Soha sem válnék meg tőle önszántamból. Csak a testemen át vehetik el tőlem.

Erre megragadta a fiú vállát, és magára rántotta. István ripsz-ropsz ott találta magát egy csillogó bőrű, felbőszült nőstényoroszlán ellenállhatatlan karmai között. Nem tiltakozott, úgy gondolta, ha nem ellenkezik, gyorsabban szabadul. A kócos oroszlán pedig folytatta a zsákmánya becserkészését. Először is lefejtette róla a zsinóros zubbonyt és inget, majd a csizma és a nadrág következett. Aztán éles karmaival vörösre mardosta a fiú szőrös mellkasát. A maróka után újra a ciróka jött.

Kezébe vette a darutollat, és majd' halálra birizgálta vele riadt prédáját. A zsákmány viszont pár perc elteltével úgy belemelegedett a küzdelembe, olyan lendülettel vette kézbe a dolgok irányítását, hogy a támadó félnek valósággal felforrt ereiben a vér. Rátapadt martalékára, magához szorította, és csókolta, ahol érte. A szilaj küzdelemben elhajlott a darutoll, felborult az ágy melletti kancsó, és rájuk folyt a víz. Mit sem számított, hisz a mindent eldöntő összecsapásnál tartottak épp.

A harc döntetlennel végződött, megkegyelmeztek egymás életének, és a két forró test ájultan hanyatlott le a vizes ágy gyűrött lepedőjére.

Dermesztő hideg van. A paradicsomkert várkastélyában a hűs kövekre illatos szalmát szórnak a cselédek. A Fejedelem érkezik, aki ifjúkorában Bécsben, a császár mellett nevelkedett. A Fejedelemné kiadja a parancsot, kora délutánra minden késsen álljon, a darupecsenye időben süljön meg.

Legyen bíborvörös és ropogós.

Se nagyon sós, se nagyon sótlan.

Hangoljanak a lantosok.

Pap is legyen a közelben, a Fejedelem evés előtt imádkozni óhajt.

És különben is, a pap Isten országával foglalkozzék, és ne a piperék ócsárlásával.

Miért lenne ördögtől való a finom illat?

Miért kaptunk ízlelő- és szaglóbimbókat?

Méghogy pokolra kerül, aki illatosítja a testét?

Ha ez így megy tovább, új papot kell hívni a kastélyba.

A Fejedelem bolondja a darvaknak. És még oly sok minden más földi élvezetnek, mi szem-szájnak ingere. Tizennégy darvász gondozza és vigyázza az állományát. Ha visszatér a kastélyába, az első útja a darvaihoz vezet. Orrol is rá a Fejedelemné emiatt.

Hát még a darvai is fontosabbak, mint én?

Asszonyom, ne izgassa fel magát, itt a bundaködmöne, a vállára terítem, a Fejedelemtől kapta, hogy ne fázzon.

Ni, még erre az ócska ködmönre is darvak képét hímeztette, ezt a faragatlanságot. Hímeztetett volna rá inkább tulipánokat meg rózsákat, vagy bármit, de ne ezeket a krúgató barmokat. Hát még a bundával is magára gondol?

Asszonyom, csillapítsa magát, a Fejedelem gondja országos.

Országos, országos, az én magányom meg nagyobb, mint a világ. Hát melyik a hatalmasabb?

A darvászok a fiatal darut úgy szelídítik meg, hogy ólban tartva koplaltatják őket, aztán pálinkába, borba áztatott kenyérrel lerészegítik. Majd néhány órára a csőrét a nyakához kötik, szárnytollait, lábát szintén összekötik. Ha ezt kibírja, olyan kezes lesz, mint a bárány. Két pusztai daruszelídítő, bizonyos Darázs és Csipak, lázasan készülődik. Most tartják éppen a főpróbát, szeretnék meglepni a Fejedelmet. A felkészülést oly nagy titokban tartották, hogy nincs egy teremtet lélek a várkastélyban, aki ne tudná, hogy darutánc követi majd a lakomát. Jobb lett volna tán, ha nem rejtőzködnek, hanem nyíltan végzik a betanítást, akkor most bizonyára megsejteshetnének. De így? Berci és Csipak jó barátok, két darutollas, a pannon sík-

ságról vándoroltak ide. Ők is bolondjai a darvaknak, éppúgy, mint a Fejedelem. Hoztak egy szekérszi darvat, de ha most vissza kellene vinni őket a zombékos rónaságba, szükségeltetne vagy öt-hat batár is. Úgy elszaporították őket. De szerencsére nem kell visszavinni a madarakat, jó helyen vannak itt, a Fejedelem kedves szórakozása és egyben szellemének frissítője a darvak figyelése. Na, hát éppen ezért van ez a két legény oly nagy becsben, ezért nem úzték el még őket a kastélyból. Mert zúgnak-búgnak itt a népek róluk mindenfélét. A legkínosabb az, hogy török módon éléssel vádolja őket a kálvinista pap. Hogy úgy élnek együtt, mint férfi és nő, és ez fertelmes Isten előtt, megfertőzik a kastély légkörét. Ha igaz a rágalom, akkor is csak a dolog egyik oldalát tekintve élnek úgy, mert egyébként meg soha sem veszekszenek, mint a házastársak szoktak, hanem kedvesen, tisztelettel szólnak egymáshoz és másokhoz, továbbá mindig jókedvűek. Amikor a Fejedelem elé vitte a kálvinista pap az ügyet, az csak legyintett, és azt mondta, ugyan már, erre tényleg nincs ideje, ezerszámra látott Bécsben és Prágában illet, inkább Jézus királyságáról beszéljen neki, azzal többre mennek.

És különben is, a Fejedelelemné asszony mindenféle kencéket meg szagos vizet használ.

Tovább.

Velencéből hozzák neki.

Tovább.

A *Bibliában* világosan le van írva, hogy ne úgy gondozzátok és ápoljátok a hústesteteket, hogy bűnös kívánságokra gerjedjen.

Tovább.

Csak tisztességes öltözetben és szemérmesen ékítsétek magatokat, mert a testetek Krisztus tagja.

Tovább.

És különben is, a várkastély minden szegletébe befészkelte magát a sátán.

Állj. Elég legyen. Valami vidám dolgot tudsz felhozni nekem?

Vidámat? Hm? Távollétedben itt járt egy talján festő, és lefestette a fizimiskámat.

Most ott függ a kép az ágyam felett, és mindenki azt kérdezi, hogy ki festette ezt a szép kálvinista Krisztust?

A kastélyban mindenki a táncot várja. A múltkor is vándormuzsikusok érkeztek, az udvaron próbáltak, a pillészívű, pajkos lánykákat éppúgy feltűzelte a dallam, mint a javakorabeli jámbor asszonyokat. Cseresznyeajkak csillogtak, keblek hullámozottak, csábító tekintetek villantak.

Ki jön velem táncba?

Nézd, ott a tiszteletes úr.

Aki táncol, megmocskolja és rútítja az asszonyok nemét.

A Fejedelem mily daliás kedvvel osztja a táncot. És mily nagy örömét leli a bájos fülecskében, szájacskákban, orrocskákban, mellecskében.

Káin-szemmel pillogni más feleségét tánc közben, ó, de fertelmes, ó, de rút. Pláne ha Fejedelem az illető, aki csatából érkezett épp.

Háború, háború, háború, énekeljünk, feledjük a háborút.

Ó, ti virágénekeket éneklők, nem vagytok különbek a közönséges kútmérgezőknel.

Most a hősökért járjuk a táncot.

A Fejedelem úgy táncol, hogy elnémulnak a szájak. Egész lényét átadja a tánc ritmusának és örömének. Szája szegletén mégis látszik, hogy kétségek gyötrik, a „suba alatt” valamin töri a fejét. Vajon mi lehet az?

Megérkezett végre a Fejedelem. Fiatalos hévvel ugrott le lováról, a darvászaikhoz vitte első útja. Kutyafuttában meglegeltette szemét a darvakon, aztán épp csak beköszönt a Fejedelemlének, és megint vissza még egy kicsit a madarakhoz. Tisztartók, sáfárok és udvarbírák reggel óta ott rostokoltak a fényűzően berendezett fogadóteremben, a festett kárpitok, pazar ötvöstárgyak, bibliai jeleneteket ábrázoló táblaképek között. A Fejedelemlé jött, bíborszállal hímzett, arannyal átszótt brokátruhája durcás susogását már jóval a felbukkanása előtt hallani lehetett. Türelmet kért az uraktól a férje halaszthatatlan ügyeire hivatkozva.

Ó, hát mit kell még eltűrnie egy asszonynak. Nem elég, hogy ő a legutolsó a sorban, még bájos arccal füllentve lopjon a férjének időt az úri passzióira: azokra a bugris madarászokra meg az ostoba darvaikra. Ó, milyen más volt minden a házasságuk első éveiben. István kackiás bajusszal, piros orcával szinte ajtóstul rontott be hozzá. Ledobta az ágyra fekete prémmel szegett havas köpenyét, s úgy magához ölelte, hogy majdnem szétroppantotta erős karjával, és úgy csókolta, mintha az élete múltott volna azon a csókon. Tél volt akkor is, illatos szalmát szórtak a hideg köre, amire állatbőröket teregettek, és a kandalló előtt átölelkeztek az egész éjszakát. Nem jött a férje egyszer sem haza úgy, hogy ne hozott volna neki valamilyen ajándékot. Ó pedig a Fejedelem kedvéért még azt is megtette, hogy a *Titkok könyvében* olvasottak szerint sertésszalonna, mustár, boróka és víz keverékéből szórtelenítomasszát kotyvasszon, és csupaszigyékkel, vágtyól tüzesen várta haza.

Voilá, aranykeretes velencei kézitükör a legfinomabb kézbe.

Ó, maga drága.

Voilá, ónmázás majolika medál, a legkívánatosabb kebelre.

Ó, maga édes.

Voilá, vörös nyelvű párduc, hogy vigyázzon a világ legdrágább teremtésére.

Ó, maga nagylelkű bolond. Elárulok egy titkot, a rokonságomban engem Margitnak becéznek, hívjon engem eztán így, de csak az ágyban. És ez legyen a mi titkunk. Megígéri?

A Fejedelemlé annyira dühös, hogy kedve lenne felállni az asztaltól, berohanni a hálóterembe, és a férje valamennyi szerelmi ajándékát földhöz vágni. Törnő-zúzná azokat, hogy csillapodjon valamelyest a vére. De leginkább azt a szép, pettyes vörös nyelvű párducot vágná földhöz, hogy törjön szanaszét, ne nyújtogassa rá a vörös nyelvét. Itt állnak a madártáncoltatók, itt ácsorog az egész vendégsereg, István meg még mindig tárgyal. Mire való dolog így megvárakoztatni a háznépet és a meghívottakat. De már jön is, ni, és persze mosolyog, mintha mi sem történt volna.

Asszonyom, urak és hölgyek, bocsássatok meg nekem, halaszthatatlan ügyeim valának.

Pompázatosan öltözött, elegáns nagyúr, kacér asszonyszemek lesik minden irányból a lenyűgöző, ragyogó jelenséget, az ellenállhatatlan férfit. A nagyurat, akit ötven testőrlovás kísér, bármerre lovagol, és akinek háromezer katonája van. A török makacs gyaurnak nevezi, a főúri unokatestvérei távollétében pedig egyszerűen csak szegénylegénynek csúfolják. A Fejedelem pontosan tudja ezt, de nagy mestere a színlelésnek, különben is óvatos duhaj, nem húz ujjat velük. Mert tudja, hogy neki küldetése van, hisz nála van a vörös nyelvű párdúc. Vagyis a feleségének ajándékozta még házasságuk elején, de hát az olyan, mintha nála lenne.

Nagy nap a mai, de ezt még a vendégsereg nem sejtí. Ők a szokásos darupecsenyész lakomát várják, darutánccal a végén. A Fejedelemné szeme szikrát szór, annyi minden mondandója lett volna, de látja, hogy a bensőséges házastársi beszélgetésből ma már nem lesz semmi, sőt holnap sem, mert kora reggel indul a Fejedelem tovább.

Napokra?

Hetekre?

Hónapokra?

Nem tudni.

Majd jön.

Isten önnel, asszonyom.

Állítólag a szultán koronát szán neki, akkor bizony belőle királyné lesz.

Nem akar ő királyné lenni, örvendező asszony szeretne lenni és kész. Azt se bánná, ha a kertész felesége lenne, csak szuszogjon éjszaka mellette az ura. Ölegetse, csókolgassa, simogassa. Teli van a lelke felindultsággal és méreggel, legyen már csend végre ebben az istenverte jégveremkastélyban.

A daruk tánca következett, a két madár a szárnyát csattogtatva körbe-körbe járt, sippantó hangot adott, aztán elkezdtek fölemelt szárnyal felfelé ugrálni. Hát milyen nagy dicsőség illeti az Urat, ha ezeknek az oktalan barmoknak is ennyi kellemet és bájt adott. Áldott legyen érte a neve. A nézősereg ujjongott és örvendezett, maga a Fejedelem is tiszta szívből felnevetett, csak a Fejedelemné ült közönyös vagy inkább elutasító arccal.

De mi ez a láрма? Mintha egy jajveszékélő asszony sirámát visszhangoznák a falak.

Egy kócos hajú nőt húz a kövön egy tagbaszakadt férfi. Az asszony ruhája szagot, arca összevissza van karmolva.

Kik ezek?

És hogy kerülnek ide?

Egyáltalán hogy törtek át az őrségen?

Ez az asszony itt a feleségem, de azon kaptam, hogy seprűn lovagol, és közben mindenféle varázsigéket mormol. Másnap kihullott két fogam, a tehén teje elapadt. A házastársi kötelességét megtagadja, a gatyamadzagomat első hókor elégette. Nagy Fejedelem, ítéld róla, mert én nem állok jól magamért. A Fejedelem int az őrnöknek, hogy vigyék el őket, most nem alkalmas, hát nem látják. De a Fejedelemné feláll az asztaltól, odasiet a szegény szerencsétlen nőhöz, felsegíti a hideg kőről, és a szemébe néz.

Köszönöm, asszonyom, köszönöm a jóságát. Nem csináltam semmit, asszonyom, a férjem nem szeret már engem, mást szeret. Azért találja ki ezeket a zagyvaságokat, hogy a szeretőjével lehessen. A Fejedelemné megfogja a nő kezét, megsimogatja, és int az öröknek, hogy várjanak még egy kicsit. Boszorkányok nincsenek, csak boldogtalan asszonyok, szipog a nő, és megigazítja kócos haját. A Fejedelemné fülében visszhangoznak a szavak: boszorkányok nincsenek, csak boldogtalan asszonyok. Int az öröknek, hogy vihetik. Ő maga engedelmet kér a távozásra, és a hálóterembe rohan. Előkeresi az aranyveretes ládából a vörös nyelvű párducot. Földhöz vágja.

Egyszer.

Kétszer.

Háromszor.

A párduc nem törik el.

Mi ez a bűbáj?

Miből van ez a párduc?

Ostoba gondolat fészke a fejébe magát. Úgy érzi, hogy a vörös nyelvű párduc a boldogtalanságának oka. Amilyen pimasz mindentudó szemekkel néz az a kis bestia, az már egyenesen elviselhetetlen. Úgy néz, mint aki már akkor is tudta, hogy mi fog történni, amikor azon a tüzes éjszakán ajándékba kapta a Fejedelemtől. Már akkor is tudta, előre tudta, hogy a szerelem előbb-utóbb elmúlik, és nem marad utána semmi más, csak a csend. Tudta, és ott sunyított éveken, évtizedeken át a ládában, nem szólt egy szót sem, csak pofátlanul kinyújtotta a nyelvét.

Hogy kicsúfolja.

Hogy bosszantsa.

Hogy hergelje.

Hogy gyötörje.

Meg kell szabadulni tőle mindenáron. El kell vitetnie innét minél messzebbre.

Hogyan?

Hova?

Lesz rá egy egész éjszakája, hogy kitalálja. Mert a Fejedelem mostanában úgyszem hál vele. Hosszú és hideg lesz az éjszaka, mint az összes többi téli éj ebben az átkozott kastélyban.

Most azonban asszonyi kötelessége csatlakozni a vendégsereghez.

Jobbkor nem is érkezhette, a Fejedelem csendet követel, szeretne megosztani valamit a jelenlévőkkel. Egy vitéz zászlót hoz, a zászló fel van tekerve. A Fejedelem tiszte kiteríteni. De nézzék már ezt a bolond darut. Ahelyett, hogy alattvalói alázattal visszalépdene a ketrecébe, jelenetet rendez. Először is felpattan az asztalra, odapiszkít, mégpedig a fejedelem arannyal szegélyezett tányérjába. Aztán nekiugrik a zászlót hozó vitéznek, és belehasít az arcába. A szemét tán csak nem vájja ki. Mi van máma? Hát ma mindenki megbolondult?

A Fejedelem, mint mindig, ura volt a helyzetnek. Elvette a zászlót a legénytől, és gondoskodott sebe ellátásáról.

Asszonyom, fordult az éppen helyet foglaló Fejedelemnéhez, asszonyom, engedje meg, hogy először kegyednek mutassam meg a zászlónkat. A Fejedelemné tettetett jókedvvel biccentve beleegyezését adta, közben fél szemmel a darut néz-

te, az ágaskodó darut, ahogy hárman is próbálták lefogni, és jobb belátásra bírni. Titokban tetszett neki a daru esztelen viselkedése, hogy mer fejfel menni a falnak.

És a zászló kibomlott. A vendégeknek tátva maradt a szájuk a csodálkozástól a korallvörös selyemlobogó láttán. A Fejedelmné is odakapta a fejét, megtetszett neki is az élénk szín. Na, de mi ágaskodik ott a fecskéfarkas zászló közepén az ég-színkéek mezőben?

Egy medve?

Egy bika?

Egy farkas?

Nem, nem, nem, egyik sem. A vörös nyelvű párduc volt az, ereje teljében könnyedén és mégis büszkén tartotta kezében a karmazsin nyílveesszőt. Ha az Isten velünk, kicsoda ellenünk, olvasta a Fejedelmné a zászlóra írt szavakat, de a látványtól elragadtatottan képtelen lett volna megmagyarázni, hogy tulajdonképpen mi is a mondat értelme. A zászló úgy megbabonázta érzékeit, hogy egyszeriben elfelejtette: haragszik az urára, a világra, a vörös nyelvű párducra és a hideg télre. Amikor a Fejedelem táncra nyújtotta jobbját, asszonyisága százszor elveszített és százszor megtalált méltóságával büszkén elfogadta.

Ahogy a Fejedelmné gondolta, úgy lett. Külön-külön tértek nyugovóra a kastély két egymástól távol eső termében. A nagyúr a bortól mámorosan még a csizmáját sem engedte lehúzni, nadrágostul, ingujjban dőlt le az ágyra. Két agárnőstény bújít két oldalról melléje, s odadörgölték oldalukat a gazda finom emberszagú mellkasához. Mintha beszélgettek volna, fel-felvakkantottak.

Még mindig milyen délceg.

Nekem az alacsonyabb férfiak jobban tetszenek.

És a szakálla, a szakálla ellenállhatatlan.

A frissen borotvált arc sokkal finomabb.

Érzed az illatát?

Érzem, szerintem több hónapja nem fürdött.

Főkapitányom, főispánom, szerelmetes Fejedelmem, hithű kálvinistám. Láttad mekkora velős csontot dobott a lakomán felém?

Láttam-láttam. Na de mi a helyzet a véres farsanggal?

Ne legyél már ilyen. Te mindenben csak a rosszat látod.

Még a pogány sem tette volt ezt, ilyen rútul bántani a szegény embereket. Mesélte egyik ágrólszakadt falusi rokonom, egy komondor-puli keverék, hogy amikor megunták az akasztást és karóba húzást, kezdték az elfogottak orrát, fülét, kezét levágni, és a kutyáknak dobálni. Mindezt a te velős csontos Fejedelmed vezetésével. Még szerencse, hogy ők tényleg hithű kálvinista kutyák voltak, mert hozzá se nyúltak az emberekhez.

Nézetem szerint...

Ne okoskodj, egy kutyának az nem áll jól. A szerelmetes gazdád egy kíméletlen, kegyetlen zsarnok, továbbá egy véres kezű, ádáz hóhér, egy pokolra való diktátor.

Ha ezt követelte az ország rendje.

Nézd, hogy rándul az arca, biztos a bűneiről álmodik.

Azt susmogják, hogy királlyá választják. De ez még titok. Állítólag a török szultán a nyári mulatókertjében látja vendégül. Azt is beszélük, hogy négyszáz janicsár fogadja, fele jobbkezes, fele balkezes, hogy ki tudják löni a nyilaikat anélkül, hogy a szultánnak hátat fordítanának. Ha ez igaz, akkor királyi agarak leszünk, barát-ném.

A Fejedelem tényleg álmodott. Álmában a bécsi némberek házában járt, de az volt az egészben a legfurcsább, hogy amikor elbúcsúzott Kócostól, és kiment a házból, észrevette, hogy nincs rajta csizma. Na, mármost mi legyen, honnan szerezzen ő csizmát? Mezítláb csak nem mehet vissza a császár palotájába. Ráadásul a kezében volt a vörös nyelvű párduc. Megy, mendegél nagy szégyenében, egyszer csak azt hallja, hogy krú-krú, felnéz, hát egy darut lát az égen, csőrében egy pár csizmával. Leszáll a földre a daru, leteszi a csizmát, ő meg nyúl érte, de ebben a pillanatban a pimasz daru elcseni tőle a vörös nyelvű párducot, és viszi fel-fel az égbe, olyan magasra, hogy már nem is látszik.

A két darvászra aznap nagyon hosszú éjszaka várt. A Fejedelem a szégyenletes eset után megparancsolta nekik, hogy reggelre, mire a nap feljő, hagyják el a kastélyt. Ad nekik egy medvebőrökkel bélelt szánt, kocsissal, útra való élelemmel, pálinkával. A darvakkal csináljanak, amit akarnak, vigyék magukkal vagy tüntessék el, mindegy, csak ő ne lásson másnap reggeltől itt darvakat, mert utánuk hajtát, és fejjel lefelé karóba húzatja őket. Hatot a kedvencek közül faketrebe tettek, felszíjazták a szán hátuljára, a többit meg leöldösték. Piroslott a hó a darvak véréből. A fagy miatt nem tudták elásni a tetemeteket, kénytelenek voltak egy elhagyatott kútba dobálni őket. Amikor végeztek, beburkolták magukat medvebőrrel, meghúzták a pálinkásüveget, és intettek a kocsisnak. A Fejedelemasszony hálószobája alatt haladt épp a szán, amikor egy kis csomag hullott rá az égből. Súlya egy marék földnyi volt, széles férfimarokkal mérve. Csipak felvette, és a hold fényénél megvizsgálta.

Nézd már, egy szobrocška, az égből pottyant ránk.

Isten küldte, ajándékba, hogy legyen szerencsés utunk.

Na, erre igyunk.

A csodába már, de hisz ez meleg. Nézd már, nem is meleg, hanem forró. Süt.

Boszorkányság, bűvölet, varázslat.

Pedig nem volt abban semmi boszorkányság, a Fejedelemné hajnalig forgolódott az ágyában, aztán a kandallóhoz ment, és a tűzhely széléről leemelte a vörös nyelvű párducot. Olyan erősen és dühösen szorongatta a nyakát, hogy ha lett volna benne szusz, akkor az holtbiztos, eltávozott volna belőle. Dermesztő hideg fújt be a szobába a nyitott ablakon, a Fejedelemné kissé hátrahőkölt, aztán nagy lendületet vett, és belehajította a bánatát a sötét éjszakába.

Két daru koricál a kastély melletti erdőben. Némi szerencsével sikerült elmenekülniük a véres öldöklés elől. Most már nagyon fáznak, és mivel minden elcsendesedett, gondolják, csak visszasettenkednek az őlhoz. Vissza is lopakodtak, de nem találtak ott senkit, csak az üres, félig-meddig szétvert kutricákat és a sok vért. A

saját fészük csodával határos módon épségben maradt, ott fehérlik benne a kihűlt tojás. De hátha nincs még veszve semmi, hátha fel lehet melegíteni. Rá is ül a tojó, a hím próbálja nyugtatni, nem lesz már baj, csak visszazédelegnek a többiek is reggelre. És akkor minden a régi lesz. Jön majd nagy fütyörészve Csipak meg Darázs, hogy enivalót hozzon nekik. Aztán megsimogatják az apróságokat, a fiatalokat meg elviszik a daruiskolába. Táncra tanítják őket, meg mindenféle más hasznos dologra, hogy életerős és egészséges felnőtt darvakká váljanak.

Milyen szép is lesz.

Milyen szép is, hogy a rossz jóra fordulhat.

Milyen szép is, hogy majd egyszer ott fönny, a levegőben nevetni fognak ezen az egészen.

Csilingelve fut a szán a hótenger kellős közepén. A kocsis elől ül, a bakon, s farkaszemet néz a felkelő nappal. Két utasa hátul a pálinkától félrészegen szunyókál. A kocsisnak jó kedve kerekedik, soha sem látott még ilyen szép rózsaszín reggelt. Őzek álldogálnak nem messze a hóban, az útszéli fán karvaly tollázkodik. Fütyörészni szottyán kedve, mégsem vidám szerelmes dal jut eszébe, hanem szomorkás, keserű betyárballada. Két legényről szól az ének, két bohó zsványról, akik nekivágtak a havasnak, de nem tértek onnan vissza soha többé.

